

Ruling moghti mill-Speaker Anġlu Farrugia fis-Seduta 178 tas-16 ta' Lulju 2014

Fis-Seduta tal-bieraħ tal-15 ta' Lulju 2014 wara li l-Onor. Konrad Mizzi, Ministru għall-Energija u s-Saħha, ressaq it-Tieni Qari tal-Abbozz ta' Ligi dwar it-Trasferiment tal-Attiv, id-Drittijiet, id-Debiti u l-Obbligi ta' Enemalta, u preċiżament kif kien ser jiftaħ id-dibattitu l-Onor. Konrad Mizzi, l-Onor. George Pullicino qal hekk:

“L-Abbozz ta' Ligi li għandna quddiemna huwa l-vejikolu li bih dan il-Gvern qed jistenna li jkun jista' jagħmel investiment minn kumpanija Ċiniza, li jbigħ impjant tal-Korporazzjoni Enemalta lil kumpanija Ċiniza, li jbigħ il-*Petroleum Division* kif ukoll jimplimenta ftehim ma' kumpanija privata ElectroGas għall-produzzjoni ta' enerġija permezz tal-LNG u x-xiri tal-elettriku mill-Korporazzjoni Enemalta. Kemm f'din il-Kamra kif ukoll barra l-Kamra, in-naħa tal-Oppożizzjoni talbet għal darba, darbtejn, tlieta - inkluż il-bieraħ wara li tkellem il-Prim Ministru - lill-Gvern biex ipoġġi fuq il-Mejda tal-Kamra kopja tal-*memorandum of understanding* li dan il-Gvern qal li ffirmja għar-rigward tal-ftehim tal-enerġija f'Settembru tas-sena li għaddiet. F'Marzu ta' din is-sena reġa' kien hemm tiġdid – u se nuża l-kliem li uża l-Gvern – ta' konvenju li dan il-Gvern kien għamel fuq dak il-ftehim, liema *memorandum of understanding* f'din il-Kamra qatt ma gie ppubblikat, u lanqas kien hemm *disclosure* ta' x'kien hemm u x'hemm f'dak il-*memorandum of understanding*; m'għandniex id-dettalji fuqu. Lanqas il-kuntratt mal-ElectroGas, liema kuntratt suppost għal-lanqas sirna nafu x'fih għax huwa kuntratt ta' iktar minn *memorandum of understanding*, ma gie ppubblikat għalkemm tlabna kemm-il darba li jkun ippubblikat. Irrid infakkar, kif anke fakkart il-bieraħ f'din il-Kamra, li proprju fis-16 ta' Mejju ta' din is-sena l-istess Prim Ministru gie kkwotat minn ġurnal lokali li qal “*there is no secrecy in this contract and it will be published and open to scrutiny in due course*”. Definitivament li “*due course*” huwa illum, Mr Speaker għaliex se nkunu qed niddiskutu abbozz ta' ligi li permezz tiegħu l-Gvern se jkollu l-vejikolu biex jagħmel dan it-tibdil. Allura qed nitlob mingħandek *ruling* għall-fatt li din in-naħa tal-Kamra thoss li huwa prematur li din il-Kamra tiddiskuti dan l-Abbozz, għaladarba m'għandniex din l-informazzjoni. Il-Kamra mhijiex fil-qagħda li tiddiskuti fil-fond għaladarba m'għandniex l-informazzjoni li aħna kemm-il darba tlabna. Hemm raġunijiet oħrajn, inkluż il-kwestjonijiet ta' trasferiment ta' art pubblika li hu msemmi f'dan l-Abbozz. Għaladarba ma nafux x'fihom dawn il-ftehim li ffirmja l-Gvern, aħna ninsistu li inti

tagħti *ruling* li bih wieħed jistabbilixxi li l-Kamra jkollha l-informazzjoni kollha possibbli, inkluż il-pubblikazzjoni tal-ftehim li għamel il-Gvern, halli l-Kamra tkun f'pożizzjoni komda biex tkun tista' tiddiskuti dan l-Abbozz.”

Il-Ministru Konrad Mizzi wieġeb hekk:

“Sur President, l-Abbozz li għandna quddiemna llum m'għandu x'jaqsam xejn mal-SEP jew Delimara 4 *contract*. Ma jagħmel l-ebda referenza għalihom. Huwa sempliċement Abbozz biex nimmodernizzaw l-Enemalta - irrispettivament mix-Shanghai Electric *deal* jew *deals* oħra – u biex jikkonverti l-Enemalta Corporation *into a plc*. L-affarijiet li qed jispjega l-Onor. Pullicino niddiskutuhom fil-mument opportun.”

L-Onor. Mario de Marco irrisponda hekk:

“Dan l-Abbozz ta' Liġi mhux qed isir *in a vacuum*! Dan l-Abbozz ta' Liġi qed isir f'kuntast li huwa relatat, kif kien spjegalna l-Ministru Konrad Mizzi ftit żmien ilu, mal-fatt li l-Enemalta hija Korporazzjoni u allura m'għandhiex *shares* – skont il-liġi li stabbiliet l-istess Korporazzjoni – xi tbiġh lil Shanghai Electric! Biex il-Gvern ikun jista' jbiġh *shares* – xi haġa li ma tezistix – lil Shanghai Electric, bilfors kellha tiġi stabbilita *public liability company*.”

Il-Ministru Konrad Mizzi reġa' spjega li fi kwalunkwe każ il-Gvern dejjem kien lest li jaġġorna lill-Kamra b'dak li jkun qed jiġri anke bl-istqarrijiet ministerjali. L-Onor. Mario de Marco baqa' jinsisti li hemm bżonn li d-diskussjoni dwar l-Abbozz issir fil-kuntast tal-*memorandum of understanding* ma' Shanghai Electric biex l-Oppożizzjoni tkun ippreparata. L-Onor. Carmelo Abela f'dan il-punt fakkar lill-Kamra li l-Abbozz ta' Liġi kien ilu ppubblikat u allura ma kienx hemm kwestjoni ta' għaġla ladarba kien hemm it-trapass ta' dan il-perijodu. Finalment l-Onor. George Pullicino spjega lis-Sedja li huwa qed jitlob lis-Sedja biex tagħti dan ir-*ruling* b'sens ta' dover lejn il-pajjiż u li l-pożizzjoni meħuda min-naħa tiegħu hija dik tal-grupp parlamentari Nazzjonalista. Fl-aħħar intervent l-Onor. Konrad Mizzi sostna li dak li kellha quddiemha l-Kamra kien it-test tal-Abbozz ta' Liġi li jimmodernizza l-Enemalta u li l-bejgħ tal-ishma tal-Enemalta jkun hemm çans li jiġi diskuss aktar tard.

Is-Sedja hadet konjizzjoni tat-talba għal *ruling* mill-Onor. George Pullicino u rat ukoll il-kontenut tal-Abbozz ta' Ligi numru 61 kif imressaq intitolat "Att biex jipprovdi għat-trasferiment tal-attiv, drittijiet, passiv u obbligi kollha tal-Korporazzjoni Enemalta lil Enemalta plc, biex jirregola l-funzjonijiet ta' operaturi ta' sistema ta' distribuzzjoni, biex iħassar l-Att dwar l-Enemalta u biex jipprovdi għal hwejjeġ ancillari jew konnessi ma' dan". Dan huwa abbozz generiku dwar kif għandha tkun il-proċedura li għandha tiġi adottata b'mod legali mill-istess Korporazzjoni Enemalta. L-Abbozz fih 66 klawnsola fejn fi klawnsola 2 li tittratta t-tifsir, insibu referenza għal kumpanija waħda, li hija Engineering Resources Ltd. Taħt it-Taqsima I li tinkludi l-klawsoli 3, 4 u 5 insibu klawnsola 3 li tirrigwarda l-proċedura ta' trasferiment tal-attiv u d-debiti kif ukoll dwar kif għandu jiġi applikat il-Kap. 386 (Att dwar il-Kumpaniji) fil-konfront tal-Kumpanija kif deskritta bħala "il-Kumpanija li qed takkwista" u l-Korporazzjoni indikata bħala "il-Kumpanija li qed tiġi akkwistata". Klawnsola 4 hija relatata mal-impjegati tal-Korporazzjoni u klawnsola 5 hija relatata mal-applikabilità tal-Att dwar it-Trasferiment ta' Artijiet tal-Gvern, Kap. 268. Taqsima II, li tinkludi fiha klawnsoli 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 u 15, tirrigwarda r-regolamentazzjoni tal-operaturi tas-sistema ta' distribuzzjoni u dan mingħajr ebda referenza għal xi operatur speċifiku, kif ukoll reati konnessi ma' prekawzjonijiet fit-twettiq tax-xogħlijiet *per konsegwenza* ta' kuntratti ta' forniment jew xogħol, installazzjoni u pieni għal reati. Taqsima III tinkorpora fiha klawnsoli 16, 17, 18 u 19 li huma relatati mas-setgħat li jsiru r-regolamenti mill-Ministru kif indikat fil-klawsola 2 bħala l-Ministru responsabbli għall-enerġija. Taqsima IV tinkorpora fiha klawnsoli 20, 21 u 22 u hija konsegwenza ta' emendi għar-regolamenti dwar il-pellikoli u l-palk. Taqsima V tinkludi klawnsoli 23 u 24 li jikkoncernaw emendi għall-Ordinanza dwar l-Importazzjoni, Magazzinagg u Bejgħ ta' *Petroleum*. Taqsima VI tinkorpora fiha klawnsoli 25 u 26 li huma emendi għar-regolamenti dwar il-liċenzji tal-pulizija. Taqsima VII tinkorpora klawnsoli 27, 28, 29 u 30 li huma Emendi għall-Att dwar il-Korporazzjoni għas-Servizzi tal-Ilma. Taqsima VIII tinkludi klawnsoli 31 u 32 li huma emendi għall-Ordni dwar id-Delega ta' Stallazzjoniet ta' Tidwil tat-Toroq lill-Kunsilli Lokali. Taqsima IX tinkorpora klawnsoli 33 u 34 li jirrigwardaw emendi għar-Regoli dwar it-Taxxa fuq Dokumenti u Trasferimenti. Taqsima X tinkorpora klawnsoli 35 u 36 li jirrigwardaw emendi għall-Avviż għall-Ghanijiet tat-tifsira ta' "kummerċjant" fl-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur. Taqsima XI tinkorpora klawnsoli 37, 38 u 39 li jirrigwardaw emendi għar-Regolamenti fuq il-Provvista tal-Elettriku. Taqsima XII tinkludi klawnsoli 40 u 41 li jirrigwardaw ir-revoka tar-Regoli dwar l-Enemalta (Bord tal-Gass). Taqsima XIII tinkorpora

klawsoli 42 u 43 li jirrigwardaw ir-revoka tar-Regolamenti dwar l-Elezzjoni ta' Direttur Haddiem. Taqsima XIV tinkorpora klawsoli 44, 45, 46, 47 u 48 li jirrigwardaw emendi għar-Regolamenti dwar is-Suq tal-Elettriku. Taqsima XV tinkludi klawsoli 49, 50, 51, 52, u 53 li jirrigwardaw emendi għar-Regolamenti dwar l-Installazzjonijiet Elettriċi. Taqsima XVI tinkorpora klawsoli 54, 55 u 56 li huma emendi għar-Regolamenti dwar Skemi ta' Tariffi *Feed-In* (Elettriku Ġenerat minn Stallazzjonijiet Fotvoltajċi tax-Xemx). Taqsima XVII li tinkludi klawsoli 57 u 58 tittratta emendi għall-Att dwar il-Konservazzjoni u l-Amministrazzjoni tas-Sajd. Taqsima XVIII li tinkludi klawsoli 59 u 60 tittratta emendi għar-Regolamenti dwar l-Użu ta' Materjal Kombustibbli fl-Ifran. Taqsima XIX tinkludi klawsoli 61 u 62 u tittratta emendi għall-Att dwar ir-Rikonossiment Reċiproku ta' Kwalifiki, Kap. 451. Taqsima XX tinkorpora fiha klawsoli 63 u 64 li jirrigwardaw emendi għar-Regolamenti dwar l-Ippjanar tal-Iżvilupp (Proċedura ta' Applikazzjonijiet u d-Deċizjoni Relattiva). L-aħħar taqsima hija Taqsima XXI li tinkludi klawsoli 65 u 66 li jittrattaw it-thassir tal-Att dwar l-Enemalta b'konsegwenza ta' dan l-Abbozz.

Mill-istess qari tal-Abbozz, kif spjegat mis-Sedja aktar kmieni f'dan ir-*ruling*, qieghed jiġi nnotat illi m'hemm l-ebda referenza diretta għal xi waħda mill-kumpaniji msemmija fl-interventi li saru fis-seduta tal-bieraħ u ċjoè Shanghai Electric u ElectroGas. Hija r-responsabbiltà u prerogattiva tal-Ministru kkonċernat li, jekk iħoss il-ħtieġa, jipprezenta dokumenti waqt l-istess dibattitu ta' dan l-Abbozz, u jekk dan ikun il-każ, il-Ministru għandu jara li jagħmel hekk fil-ħin opportun. F'*rulings* preċedenti, is-Sedja diġà kellha l-opportunità li tittratta din il-materja ta' responsabbiltà ta' prezentazzjoni ta' dokumenti fil-Kamra u hawn nagħmel referenza għad-deċizjonijiet li ngħataw fis-seduti 128 tal-11 ta' Marzu 2014, 150 tad-19 ta' Mejju 2014, u fis-seduta 205 tal-24 ta' Marzu 2010 ippreseduta mill-iSpeaker Louis Galea. Minn dawn ir-*rulings* dejjem johroġ ċar il-prinċipju elenkat f'paġna 447 tal-*Erskine May*, (24 Ed):

“It is the responsibility of the government and not of the Chair to see that documents which may be relevant to debates are laid before the House and are available to Members and that it is done in a timely manner. It is not for the Chair to decide what documents are relevant. Only when the Speaker himself has control of a document can he be involved in making it available to the House or a Committee.”

Dan huwa l-principju li dejjem gie osservat fil-House of Commons u anke fil-Parlament nostrali kif provdut fl-Ordni Permanenti 197 li jghid:

“Fil-każijiet kollha mhux maħsub għalihom f’dawn l-Ordnijiet Permanenti, wiehed għandu jirrikorri għar-regoli, modi, użanzi, u drawwiet tal-House of Commons tal-Parlament tar-Renju Unit, li għandhom jiġu segwiti sa fejn jistgħu jiġu applikati għall-proċeduri tal-Kamra b’konsiderazzjoni xierqa għan-natura speċjali tal-Kostituzzjoni.”

Il-pożizzjoni dwar il-prerogattiva tal-Gvern dwar tqeghid ta’ dokumenti fuq il-Mejda tal-Kamra għadha hekk sal-lum, anke fil-House of Commons kif joħroġ mir-referenzi li hemm marbuta mat-test mill-*Erskine May* ikkwotat hawn fuq:

- House of Commons debate – (2004-05) 428, c 1582;
- House of Commons debate – (2007-08) 470, c 1238.

Is-Sedja hawnhekk tixtieq toħroġ id-distinzjoni fl-argumentazzjoni li kienet intużat fir-*ruling* mogħti mis-Sedja kif prezentement preseduta, fis-seduta 150 tad-19 ta’ Mejju 2014 wara talba miċ-Chairperson tal-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi l-Onor. Tonio Fenech għall-prezentazzjoni lill-istess Kumitat ta’ kuntratt bejn il-Gvern u l-kumpanija privata Henley and Partners. F’dak il-każ, il-materja ma kinitx fil-kompitu tal-Ministru imma kienet fil-kompitu tal-Kumitat innifsu li allura kellu l-poter speċjali, bħala kumitat, li joħroġ mill-interpretazzjoni tal-Ordni Permanenti 132 li jghid:

“Kull kumitat permanenti u kull kumitat magħżul ikollu s-setgħa li jharrek xhieda u li jordna li jingiebu dokumenti u rapporti quddiemu, f’dak il-hin u post li jista’ jiġi indikat fil-mandat relattiv f’dak il-post u hin li s-seduta tal-Kumitat tista’ tkun aġġornata għalihom. Ix-xhieda jistgħu jkunu ordnati biex jattendu permezz ta’ mandat maħruġ mill-President tal-Kumitat relattiv u li jiġi ffirmat mill-iskrivan; kull ġurament meħud jew dikjarazzjoni magħmula minn xi xhud jistgħu jiġu amministrati mill-president jew mill-iskrivan li jkun hemm f’dak il-Kumitat.”

Mill-Ordni Permanenti 132 johroġ li l-Kumitat għandu l-poter jiddeċiedi hu jekk għandux jiġi pprezentat dokument, ossija kuntratt. Il-każ in eżami, u ċjoè dak li ġie mitlub mill-Onor. George Pullicino, huwa totalment differenti għaliex hawn qed nitkellmu dwar stadju tat-Tieni Qari fil-Plenarja fejn, kif diġà ntqal, hija fid-diskrezzjoni tal-Ministru li jirrappreżenta lill-Gvern, li jara jekk għandux jippreżenta dokumentazzjoni ohra addizzjonali barra l-Abbozz innifsu.

Is-Sedja tinnota wkoll dak li qal l-istess Ministru Konrad Mizzi illi fil-każ tad-dokumenti mitluba huwa lest jiddiskutihom “fil-mument opportun”. Is-Sedja m’għandha l-ebda poter li tordna lill-Ministru Konrad Mizzi jew kwalunkwe Ministru ieħor tal-Gvern biex iqiegħed fuq il-Mejda tal-Kamra d-dokumenti rikjesti, sakemm waqt id-dibattitu dwar l-Abbozz ta’ Ligi l-Ministru ma jikkwotax mill-istess dokument mitlub. Jekk ikun il-każ, allura l-Ministru jkollu jpoġġi fuq il-Mejda tal-Kamra dak id-dokument jew dokumenti li minnu jew minnhom ikun qed jikkwota. Dan huwa prinċipju – ossija proċedura – li s-Sedja kif preżentement preseduta, kienet għamlet referenza għalih fir-*ruling* mogħti fis-Seduta 150 tad-19 ta’ Mejju 2014 u nikkwota:

“Is-Sedja tinnota li skont il-proċeduri parlamentari u anke skont *rulings* preċedenti, senjatament dak tas-27 ta’ Mejju 1970, dak tas-7 ta’ Settembru 1971 u tat-13 ta’ Ottubru 1971, l-obbligu li dokument jiġi esibit johroġ meta Membru jkun ikkwota minn tali dokument sakemm dan

“ma jkunx ta’ natura kunfidenzjali, kif iddikjara l-Ministru, jew li jista’ jkun ta’ preġudizzju għall-interess pubbliku jekk ippubblikat.”